

28.2.2017

YTTRANDE

från utskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling

till utskottet för sysselsättning och sociala frågor

över arbetsvillkor och osäkra anställningar
(2016/2221(INI))

Föredragande av yttrande: Viorica Dăncilă

PA_NonLeg

FÖRSLAG

Utskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling uppmanar utskottet för sysselsättning och sociala frågor att som ansvarigt utskott infoga följande i sitt resolutionsförslag:

- A. Jordbruket och den jordbruksbaserade livsmedelsindustrin står för 6 % av EU:s BNP, med 15 miljoner företag och 46 miljoner arbetstillfällen.
- B. Geografin, topografin och tillgängligheten till marken (i synnerhet på öar, i bergsområden, i avlägsna områden och i de yttersta randområdena) innebär att villkoren för arbete och sysselsättning inom jordbruket blir mer utmanande och osäkra.
- C. Dessa naturliga problem innebär tillsammans med konjunkturella aspekter, såsom osäkra ekonomiska faktorer och oförutsägbart väder, att utsattheten ökar för arbetarna inom jordbruket i världen, vilket är något vi ser idag och något som leder till att antalet jordbrukare och små familj jordbruk minskar. En åldrande befolkning och avfolkning är tendenser som är särskilt tydliga i landsbygdsområden i EU.
- D. De senaste årens kris har medfört en fördjupning av krisen inom jordbrukssektorn och haft kraftiga återverkningar på jordbrukarnas kapacitet att investera och skapa sysselsättning, vilket är till men för modernisering, innovation, nya aktörer och generationsskifte. Investeringarna i den gemensamma jordbrukspolitiken följer ännu inte hållbarhetsmålen i EU:s Europa 2020-strategi, eftersom man ännu inte investerar var femte euro i hållbart jordbruk. Jordbruket måste ha möjlighet att anpassa sig för att kunna hantera utmaningar genom att främja innovation.
- E. Åldersstrukturen i jordbrukssektorn är oroande eftersom statistiken visar att sedan 2010 har endast 7,5 % av jordbrukarna varit under 35 år och över 4,5 miljoner av de som nu bedriver jordbruk är över 65 år. Under perioden 2000–2012 gick 4,8 miljoner heltidsarbeten förlorande inom EU:s jordbrukssektor, varav 70 % var i de nya medlemsstaterna och 93 % rörde egenföretagare. I detta sammanhang är det svårt att exakt fastställa antalet anställda inom jordbruket eftersom ”olaglig” anställning av naturliga skäl inte ingår i statistiken¹.
- F. I många medlemsstater har kvinnorna på landsbygden begränsad tillgång till arbetsmarknaden både inom jordbruket och inom andra sektorer. Löneskillnaderna är större än på andra områden, trots att kvinnorna spelar en extremt viktig roll för utvecklingen och det sociala livet på landsbygden, och i synnerhet inom jordbruket.
- G. Jordbruksarbetet är ofta väderberoende och säsongsmässigt begränsat.
- H. EU-jordbrukarnas genomsnittliga årsinkomster har stagnerat eller t.o.m. minskat under de senaste tio åren medan produktionskostnaderna har fortsatt att stiga, och de stora investeringsbehov och finansiella risker som finns för att kunna hålla igång verksamheten har försatt dem i en allt osäkrare situation. Detta har lett till att antalet

¹ Europeiska kommissionens generaldirektorat för jordbruk och landsbygdens utveckling. Förvaltningsplan för 2014 (juli).

jordbruksföretag har minskat avsevärt, och ett stort antal arbetstillfällen riskerar att försvinna från landsbygden.

- I. Mycket jordbruksarbete utförs av familjemedlemmar, som ofta saknar socialförsäkring.
 - J. De socioekonomiska omständigheterna och levnadsvillkoren har ändrats radikalt under de senaste åren och varierar kraftigt mellan, och även inom, medlemsstaterna.
 - K. Exporten från den europeiska jordbruksbaserade livsmedelsindustrin växer ständigt. Den fungerar som drivkraft för den ekonomiska återhämtningen och är en nyckelsektor för ökad sysselsättning med ett stort antal nya företag.
1. Europaparlamentet understryker att jordbrukarna och arbetarna inom jordbruket av naturen utsätts för en rad externa faktorer, såsom prissvängningar och volatilitet på jordbruksmarknaderna, obalanser i den jordbruksbaserade livsmedelsindustrin och det oberäkneliga vädret, vilket får stora effekter och följer i framför allt de yttersta randområdena och i bergsområden. Parlamentet anser att lönsamma priser fritt gård som täcker produktionskostnaderna är grundläggande för att säkra jordbrukarnas inkomster på lång sikt. Parlamentet anser ändå att inkomststabiliserings- och riskhanteringsverktyg samt gemensamma fonder inom jordbrukssektorn kan minska utsattheten för jordbrukare samt stärka jordbrukarnas ställning i livsmedelskedjan.
 2. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att utbyta bästa praxis och överväga nya innovativa sätt att utveckla en anpassningsbar och flexibel arbetsmarknad för att möta utmaningarna i ekonomin på landsbygden.
 3. Parlamentet understryker att stabila inkomster är en förutsättning för att jordbrukare ska få lån.
 4. Europaparlamentet understryker de särskilda villkoren för säsongarbetare, som är särskilt utsatta för känsliga situationer. Parlamentet påpekar att med säsongarbetare avses här arbetstagare som ingått avtal om arbete med eller utan slutdatum, ett arbete vars varaktighet och fortsättning påverkas av säsongsmässiga faktorer som t.ex. årstidsbetingade väderförhållanden, allmänna helgdagar och/eller jordbrukets skördetider.
 5. Europaparlamentet påminner om att i direktiv 2014/36/EU om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsonganställning införs en minimistandard för rättigheter. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att garantera korrekt tillämpning av ovannämnda direktiv och uppmanar kommissionen att utarbeta en rapport om läget för genomförandet senast i september 2019.
 6. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att främja skyddet av, och öka medvetenheten om, säsongarbetarnas rättigheter och uppmanar medlemsstaterna att i lag reglera säsongarbetarnas sociala och rättsliga ställning, skapa villkor för en bra arbetsmiljö med hälsa och säkerhet för dem samt garantera dem social trygghet, samtidigt som man uppfyller artikel 23 i direktiv 2014/36/EU om likabehandling i förhållande till medborgarna i värdmedlemsstaten, bland annat när det gäller lön och social trygghet. Parlamentet understryker behovet av att ge alla säsongarbetare heltäckande information om arbets- och socialförsäkringsrättigheter, inklusive

pensioner, och att då även ta hänsyn till den gränsöverskridande karaktären på säsongsarbetet.

7. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att fastställa minimivillkor för jordbruksarbete, så att man kan säkerställa säkerheten på arbetsplatsen, utbildnings- och fortbildningsmöjligheterna samt arbetstagarnas rättigheter.
8. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att tillsammans med medlemsstaterna undersöka möjligheter att ge säsongsarbetare långtidsanställning genom att införa kontrakt som gäller flera verksamheter runt om i EU, eller till och med ett europeiskt kontrakt.
9. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att inte ge stöd från den gemensamma jordbrukspolitiken respektive Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) till företagare som har dömts för brott mot normerna för arbetstagarsäkerhet eller utnyttjat irreguljär arbetskraft.
10. Europaparlamentet noterar rapporterna om att migrerande arbetstagares rättigheter missaktas av kriminella grupper i EU som använder den otillräckliga insynen på arbetsmarknaden. Medlemsstaterna uppmanas med kraft att öka sin insyn i de migrerande arbetstagarnas sysselsättningsvillkor. Parlamentet uppmanar kommissionen att tillsammans med medlemsstaterna ta upp frågan om utnyttjandet av immigranter i jordbrukssektorn i de regioner där arbetstagare arbetar nästan gratis och lever under bedrägliga förhållanden. Parlamentet understryker vikten av att införa effektiva instrument, t.ex. lämpliga inspektioner och kontroller, för att garantera värdiga arbets- och levnadsvillkor för jordbruksarbetare, samt betonar vikten av att säkerställa respekten för arbetsrätt och arbetsnormer.
11. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att analysera omfattningen av systemen för illegal anställning i EU, genom undersökningar, utredningar och statistik, särskilt i de europeiska regioner där det är vanligast med svartarbete och utnyttjande av arbetskraft inom jordbruket.
12. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att ge ökat stöd till teknisk utbildning för jordbrukets säsongsanställda för att motverka den förhållandevis höga olycksrisken samt den strukturella och sociala arbetslösheten, och att samtidigt involvera producentorganisationerna i denna process när det gäller att upprätta utbildningsplaner, informera om utbildningen och uppmuntra arbetstagarna att delta, liksom att vidta åtgärder för att informera arbetstagarna om vilka rättigheter de har och på så sätt förhindra att arbetstagare riskerar att utnyttjas.
13. Europaparlamentet påminner om att över 4,5 miljoner jordbruksföretagare är över 65 år och att endast 6 procent av företagsledarna är unga jordbrukare under 35 år. Parlamentet konstaterar att det är särskilt svårt för unga och kvinnor att hitta sysselsättning i landsbygdsområden, i och utanför jordbruket, eller att bygga upp ett jordbruksföretag. Kommissionen och medlemsstaterna uppmanas att effektivt uppmuntra ett utnyttjande av de resurser som den gemensamma jordbrukspolitiken erbjuder för att hjälpa unga jordbrukare att etablera sig, och att se till att medlen för unga jordbrukare och

programmen till stöd för kvinnor på landsbygden används för att garantera en kvalitativ sysselsättning med rättvisa löner inom jordbruket och angränsande sektorer.

14. Europaparlamentet påminner även om vikten av en stark gemensam jordbrukspolitik, som är i stånd att hjälpa unga jordbrukare att få en starkare ställning på marknaden, uppmantra att människor etablerar sig som jordbrukare och säkerställa att jordbrukare förblir inom jordbruket på lång sikt. Parlamentet betonar att investeringarna i landsbygdsinfrastruktur bidrar till att öka landsbygdens attraktionskraft, utvecklar den lokala ekonomin på ett hållbart sätt och lockar arbetstagare till jordbruket samt undviker avfolkning. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att använda den europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi) på ett målinriktat sätt för att skapa varaktigt arbete inom jordbruket i syfte att stimulera sysselsättningen i landsbygdsområden.
15. Parlamentet understryker betydelsen av att investera i IKT i landsbygdsområden, då detta är avgörande för landsbygdsområdenas kontakter med omvärlden, för de som söker arbete, för de som vill starta eget företag samt för de som bor i de mest isolerade delarna av landsbygdsområdena.
16. Europaparlamentet uppmanar till åtgärder för att överbrygga könsklyftan på landsbygden och förbättra sysselsättningssituationen för kvinnor, bland annat deras arbetsvillkor och tillgång till mark. Parlamentet konstaterar att inkomstklyftan mellan kvinnor och män är mer än 10 procent högre på landsbygden än i andra områden. Parlamentet efterlyser uppdaterad statistik om jordbruksägande och kvinnors sysselsättning på landsbygden för att informera om och underlätta jämställdhetsintegrering inom EU:s jordbruks- och landsbygdpolitik i enlighet med principen om jämställdhet och icke-diskriminering. Parlamentet uppmanar vidare kommissionen och medlemsstaterna att förbättra jämställdheten på arbetsmarknaden och möjligheterna att förena arbetsliv och privatliv på landsbygden, i synnerhet när det gäller inkomst, sociala rättigheter och pensionsrättigheter, främjande av nya kompetenser, möjligheter för kvinnor samt bemötande av hinder mot deras sysselsättning inom jordbruket, till exempel ojämställd tillgång till krediter, teknisk utrustning och andra viktiga resurser såsom mark. Parlamentet betonar vikten av att aldrig blanda samman arbete inom ett familjeföretag med arbete med osäker anställningsform, och påminner om att familjeföretagen inom EU utgör omkring 85 % av jordbruksföretagen och står för 68 % av den totala utnyttjade jordbruksarealen, vilket gör det viktigt att på EU-nivå skapa ramar för detta slags arbete och ge det en egen status med egna rättigheter och skyldigheter. Parlamentet understryker att försöken att hitta lösningar som skapar sysselsättning i de yttersta randområdena, i synnerhet i tider av ekonomisk tillbakagång, försvåras av bristen på anslutningar. Med tanke på jordbrukets betydelse i de här regionerna anser parlamentet att fördelningen av medel från den gemensamma jordbrukspolitiken bör fortsätta att göras med tillämpning av positiv särbehandling för dessa territorier, som är utsatta för särskilda begränsningar vilka erkänns i EUF-fördraget, eftersom detta ger en multiplikatoreffekt som främjar andra relaterade verksamheter, t.ex. agroindustri, turism, naturskydd, energiproduktion och kretsloppsekonomi, som komplement till strategin med medel från flera källor för mer sammanhållning och balanserad territoriell utveckling.
17. Europaparlamentet understryker behovet av att låta en del av EU:s sammanhållningsmedel öronmärkas till förfördelade regioner, såsom bergsområden och

de yttersta randområdena, för att säkerställa att anständiga arbetsvillkor och löner skapas, upprätthålls och utvecklas rättvist i alla EU-regioner.

18. Europaparlamentet uppmuntrar näringslivet att utnyttja alla de möjligheter som innovation ger upphov till för att utveckla ett precisionsjordbruk som är tillgängligt för alla, och på så sätt ge personer med funktionsnedsättning egenmakt, främja jämställdheten och bredda kompetensbasen och sysselsättningsmöjligheterna på landsbygden.
19. Europaparlamentet uppmanar alla medlemsstater att ge unga jordbrukare långsiktiga framtidsutsikter för att motverka avfolkningen av landsbygden, genomföra en heltäckande strategi för generationsskifte och, i detta syfte, i full utsträckning dra nytta av alla de möjligheter som den nya gemensamma jordbrukspolitiken erbjuder i form av stöd till unga jordbrukare och nya jordbrukare, bland annat genom stöd till unga jordbrukare från första och andra pelaren, och genom att göra det lättare för nya jordbrukare över 40 år att etablera sig.
20. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att omsätta rekommendationerna från Andrieubetänkandet (*Hur den gemensamma jordbrukspolitiken kan öka sysselsättningen på landsbygden*), som parlamentet röstade om den 27 oktober 2016, och att i synnerhet främja och maximera alla medel från Ejflu för att utveckla en verklig social ekonomi och livskraftig marknadsekonomi på landsbygden.
21. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att utnyttja de potentiella nya synergieffekterna mellan Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi) och de europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESI-fonderna), särskilt Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF), som multiplikatorkrafter för investeringar för bättre arbetsvillkor och mot osäkra anställningsvillkor.
22. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att vid behov fortsätta att stärka den roll som arbetsmarknadens parter och organisationerna inom det sociala välfärdssystemet på landsbygden spelar i kampen mot svartarbete och att tillhandahålla effektiva instrument med vederbörliga inspektioner och kontroller för detta, samt för att stärka tryggheten och välbefinnandet på arbetsplatsen i syfte att underlätta integrationen för alla typer av jordbruksarbetare, i synnerhet unga, kvinnor och migranter, men framför allt när det gäller säsongarbete.
23. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att främja, och medlemsstaterna att genomföra, förenklade administrativa krav när det gäller socialförsäkring, skatter och sysselsättning så att anställningsprocessen blir mindre komplicerad och mindre repetitiv. Parlamentet uppmanar samtidigt medlemsstaterna att genomföra sådana förenklingar på ett korrekt sätt i syfte att minska komplexiteten i och omfattningen av reglering.
24. Europaparlamentet konstaterar att många jordbrukare och arbetstagare inom den jordbruksbaserade livsmedelsindustrin regelbundet, upprepat och i stor omfattning utsätts för blandningar av farliga ämnen som i vissa fall misstänks orsaka specifika sjukdomar som eventuellt kan leda till fortplantningsstörningar och cancersjukdomar. Parlamentet understryker dessutom betydelsen av att, genom utbildning om hantering,

användning och lagring och genom minskning av risken för exponering, öka medvetenheten om de risker som dessa substanser medför, samtidigt som man säkerställer att de åtgärder som syftar till att minska exponeringen genomförs och kontrolleras i tillräcklig omfattning.

25. Europaparlamentet påminner även om vikten av en stark gemensam jordbrukspolitik, som är i stånd att hjälpa unga jordbrukare att få en starkare ställning på marknaderna men också är i stånd att skapa levnadsvillkor som bidrar till att dessa unga företagare kan upprätthålla sin verksamhet på lång sikt.

RESULTAT AV SLUTOMRÖSTNINGEN I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

Antagande	28.2.2017						
Slutomröstning: resultat	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 60%;">+:</td> <td style="text-align: right;">35</td> </tr> <tr> <td>–:</td> <td style="text-align: right;">3</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">0</td> </tr> </table>	+:	35	–:	3	0:	0
+:	35						
–:	3						
0:	0						
Slutomröstning: närvarande ledamöter	John Stuart Agnew, Clara Eugenia Aguilera García, Eric Andrieu, José Bové, Daniel Buda, Nicola Caputo, Matt Carthy, Viorica Dăncilă, Michel Dantin, Paolo De Castro, Jean-Paul Denanot, Albert Deß, Herbert Dorfmann, Luke Ming Flanagan, Beata Gosiewska, Martin Häusling, Anja Hazekamp, Esther Herranz García, Jan Huitema, Peter Jahr, Ivan Jakovčić, Jarosław Kalinowski, Elisabeth Köstinger, Zbigniew Kuźmiuk, Mairead McGuinness, Ulrike Müller, James Nicholson, Marijana Petir, Laurențiu Rebegea, Bronis Ropė, Maria Lidia Senra Rodríguez, Czesław Adam Siekierski, Tibor Szanyi, Marc Tarabella, Marco Zullo						
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Franc Bogovič, Michela Giuffrida, Anthea McIntyre, Susanne Melior, Sofia Ribeiro, Miguel Viegas						
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 200.2)	Pilar Ayuso						

SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

35	+
ALDE	Jan Huitema, Ivan Jakovčić, Ulrike Müller
ECR	Jørn Dohrmann, Anthea McIntyre, James Nicholson
ENF	Laurențiu Rebeca
GUE/NGL	Matt Carthy, Luke Ming Flanagan, Anja Hazekamp
PPE	Franc Bogovič, Daniel Buda, Michel Dantin, Albert Defß, Herbert Dorfmann, Esther Herranz García, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Elisabeth Köstinger, Mairead McGuinness, Marijana Petir, Czesław Adam Siekierski
S&D	Clara Eugenia Aguilera García, Eric Andrieu, Nicola Caputo, Paolo De Castro, Jean-Paul Denanot, Viorica Dăncilă, Michela Giuffrida, Susanne Melior, Tibor Szanyi, Marc Tarabella
VERTS/ALE	José Bové, Martin Häusling, Bronis Ropë

3	-
ECR	Beata Gosiewska, Zbigniew Kuźmiuk
EFDD	John Stuart Agnew

0	0

Förklaring av symboler:

+ : Ja-röster

- : Nej-röster

0 : Nedlagda röster